

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» (реєстр. №7433 від 03.06.2022 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О.

30 червня 2022 року
протокол №104

Комітет на своєму засіданні 30 червня 2022 року (протокол №104) розглянув проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» (реєстр. №7433 від 03.06.2022 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О.

Проектом Закону (реєстр. №7433 від 03.06.2022р.) пропонується внести зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, зокрема:

до частини першої статті 17 Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, в частині що стосується передачі інформації з Державного реєстру на запити Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю інформації.

до частини другої статті 20 Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, передбачивши, що для обліку трудової діяльності працівника в електронній формі відомості про переміщення з одного структурного підрозділу до іншого або переведення на іншу постійну посаду або роботу, звільнення, поновлення на роботі, призупинення/відновлення дії трудового договору, а також про

присвоєння, зміну або позбавлення рангу, розряду, класу, звання, категорії, складання присяги, стажування, навчання тощо у разі їх відсутності в реєстрі застрахованих осіб подаються страхувальником через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України в електронній формі з обов'язковим накладанням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, страхувальником або представником страхувальника, якому керівником страхувальника делеговані відповідні повноваження. У разі смерті страхувальника - фізичної особи, яка використовує найману працю, або набрання законної сили рішенням суду про визнання такої фізичної особи безвісно відсутньою чи про оголошення її померлою відомості про припинення трудового договору до реєстру застрахованих осіб подає державна служба зайнятості.

до розділу ХХ «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», передбачивши, для фізичних осіб - підприємців, в тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, членів фермерського господарства, які не сплачували страхові внески в період дії воєнного стану в Україні на підставі пунктів 9¹⁹-9²³ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», такий період включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів. Законопроектом передбачено можливість у разі пропуску в період введення воєнного стану строку повторного огляду медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю продовження виплати пенсії по інвалідності на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування. Також, під час дії в Україні воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення дітям віком від 18 до 23 років, які навчаються за денною формою навчання у закладах освіти, пенсія в разі втрати годувальника призначається, а виплата раніше призначеної пенсії продовжується на підставі даних про навчання за денною формою навчання у 2022 році, отриманих Пенсійним фондом України з Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Встановлюється, що призначення пенсій внутрішньо переміщеним особам, які не мають документів, та / або щодо яких відсутні відомості про періоди страхового стажу, трудової діяльності на період дії воєнного стану та протягом 180 календарних днів після його припинення або скасування, здійснюється на підставі відомостей наявних у відповідних електронних державних реєстрах.

до статей 10, 18 та 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», зокрема. в частині що стосується обміну інформації між Пенсійним фондом України та Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю, в тому числі обмін інформацією про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю роботодавцями тощо та використання таких даних для обрахунку квоти на працевлаштування людей з інвалідністю, розрахунку

адміністративногосподарських санкцій та захисту інших соціально-трудо­вих прав.

Згідно з пояснювальною запискою метою законопроекту є поліпшення умов для захисту прав фізичних осіб на працю та соціальний захист шляхом забезпечення своєчасності обліку трудової діяльності працівника в електронній формі, а також розширення напрямів використання інформації, яка міститься в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування, зокрема для забезпечення трудових прав працівників та осіб з інвалідністю та спрощення звітності для роботодавців. Законопроект також спрямований на врегулювання питання призначення, продовження виплати пенсій, підтвердження страхового стажу на час дії воєнного стану

Головне науково експертне управління

Головне управління висловило зауваження та пропозиції до законопроекту, зокрема:

назва проекту, у частині визначення його предмету, не повною мірою відповідає змісту проекту;

в абз. 4 нової редакції ч. 2 ст. 20 Закону звернуто увагу на те, що **зарахування особам періодів до страхового стажу пропонується тільки за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням**, а внесення відповідних змін до законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» не пропонується. Також зауважено, що **страхувальник, як правило, не є власником інформації про членство працівника у професійній спілці, а тому відповідної інформації у повному обсязі у нього може і не бути**. Крім цього, звернуто увагу, що використання у цьому приписі терміну «інші відомості» означає, зокрема, **що цей припис не відповідає принципу юридичної визначеності**, який є одним із складових елементів конституційного принципу верховенства права;

висловлено застереження щодо зарахування до страхового стажу періодів, коли страхові внески не сплачувались. Зазначено, що подібний підхід не узгоджується, зокрема, з тим, що згідно з ч. 1 ст. 24 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» «страховий стаж – період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок»;

зазначено, що з метою забезпечення безперебійного та належного функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування у разі звільнення зазначених осіб від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування **необхідно визначити**

джерело фінансування та забезпечити його сплату. Потребують також визначення джерела фінансування та сплати страхових внесків до Пенсійного фонду (у разі непідтвердження в подальшому інвалідності або факту навчання);

у новому п. 14⁹ розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» Кабінету Міністрів України надаються повноваження на період воєнного стану та протягом 180 днів після його скасування визначати особливості призначення, перерахунку, виплати, продовження виплати та фінансування пенсій, призначених відповідно до цього Закону та відповідно до законів України, вказане положення не узгоджується зі ст. 92 Конституції України, якою передбачено, що основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення визначаються виключно законами України;

проектом передбачено можливість у разі пропуску в період введення воєнного стану строку повторного огляду медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю продовження виплати пенсії по інвалідності на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування (новий п. 14.6.1 розділу XV «Прикінцеві положення Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»), пропонується передбачити також застосування аналогічного підходу щодо інших видів соціальних виплат та допомоги, що надаються особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю та пов'язані з необхідністю переогляду таких осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю органами медико-соціальної експертизи та закладами охорони здоров'я;

у новому п. 14.10 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пропонується уточнити, що розмір пенсії, розрахований відповідно до цих даних, може бути перерахований з дня її призначення, у разі надання у майбутньому відповідних документів, а також поширити його дію на інших осіб, які внаслідок бойових дій втратили необхідні документи або не мають можливості їх отримання.

Міністерство фінансів України

Міністерство фінансів у своєму висновку зазначило що законопроект підтримується за умови доопрацювання.

Зокрема, що стосується пропозиції в частині надання на запит Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю Державною податковою службою та Пенсійним фондом інформації про відомості, що містять ознаки порушень законодавства про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю, яка міститься в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування в порядку та за формою, встановленими центральним органом

виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення **не може бути підтримана та підлягає виключенню.**

Також зазначено, що реалізація положень законопроекту **може мати негативний вплив на доходи бюджету Пенсійного та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.** Вартісна величина впливу буде залежати від кількості фізичних осіб – підприємців, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність та членів фермерського господарства, які не сплатять страхові внески у період воєнного, надзвичайного стан.

Пенсійний фонд України

Пенсійний фонд України висловив **зауваження та пропозиції до законопроекту, зокрема, запропоновано:**

абзац третій підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту доповнити реченням такого змісту: **“При цьому компенсація коштів Пенсійному фонду України на покриття не сплачених сум єдиного внеску зазначеним у цьому пункті особам здійснюється за рахунок державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.”;**

в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту слова та цифри **“в період дії воєнного стану в Україні на підставі пунктів 9¹⁹– 9²³”** замінити словами та цифрами **“в період з 1 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом дванадцяти місяців після припинення або скасування воєнного стану на підставі пункту 9¹⁹”;**

абзац п'ятий підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту доопрацювати, передбачивши, що для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного, надзвичайного стану на території України, виплата пенсії продовжується до закінчення такого стану та шести місяців після його припинення (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану – на менше, ніж на весь строк їх військової служби) у разі неможливості направлення таких осіб з інвалідністю на повторний огляд, з подальшим проведенням перерахунку розміру виплаченої пенсії на підставі їх заяви та результатів переогляду;

з метою усунення ризиків розбіжності у правозастосовній практиці при призначенні пенсій в абзаці дев'ятому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту слова **“призначення пенсій”**

замінити словами “підтвердження періодів страхового стажу, необхідних для призначення пенсії.

З огляду на вищезазначене та керуючись положеннями частини третьої статті 93, статті 108, пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»

Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України:

проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» (реєстр. №7433 від 03.06.2022 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. **включити до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев’ятого скликання;**

за наслідками розгляду в сесійному засіданні проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» (реєстр. №7433 від 03.06.2022 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О., **прийняти за основу з дорученням Комітету підготувати його до другого читання з урахуванням пропозицій і поправок суб’єктів права законодавчої ініціативи, скоротивши наполовину строк подання таких пропозицій і поправок.**

Доповідачем від Комітету під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету - народного депутата України Д.О. Гетманцева.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

Левченко В.В.
т.255-27-35

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000440A3100AB198F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-32/03-2022/105422 від 30.06.2022

953194